

ANY VIII NÚM. 17 DESEMBRE 2010

QC

3€

QUADERNS DE CAPAFONTS

REVISTA DE RECERCA I DIVULGACIÓ

ÍNDIX

Editorial	3
Ermites i santuaris a les Muntanyes de Prades <i>Diego López Bonillo</i>	5
Les carboneres i el carboneig <i>Jordi Fort Besora</i>	19
Vinyes del Brugent-II <i>Llorenç Balanyà i Fort</i>	27
Una estona de tertúlia (4) <i>Sòrboles</i>	31
El Club d'Esports de Muntanya de Capafons	34

Foto de portada

A les Muntanyes de Prades, l'ermita de l'Abellera –penjada del cingle de saldó, al capdamunt de la vall del Brugent, amb les abelles treballant per fer mel, encarada al sol de tot l'any i totes les hores, la que està més amunt...– és l'ermita més coneguda i venerada del nostre entorn.

L'article que parla de totes les ermites que hi ha en aquestes muntanyes ens fa veure com en són de variades per la seva situació, estil i dimensió, i com aquests petits temples ens porten a les nostres arrels cristianes, que tenen en el culte a les marededéus una de les expressions més sentides.

QUADERNS DE CAPAFONTS

REVISTA DE RECERCA I DIVULGACIÓ

Director: Amadeu Mateu i Ferro

Disseny i maquetació: Enric Fort Ferrer

Edita: Associació Cultural Picorandan
C. Calvari, 6 - 43364 Capafonts

Redacció: C. Calvari, 6 - 43364 Capafonts

Tel: 977 86 80 08 E-mail: picorandan@tinet.org

Impressió: Gràfiques DARC, SL

Dipòsit legal: B-44.636-2003

ISSN: 1885-7329

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor.

La revista *Quaderns de Capafonts* no es fa responsable de les opinions que contenen els articles publicats.

Hi col·laboren:

EDITORIAL

La religiositat d'una comunitat adopta diferents formes: a més dels oficis religiosos que tenen lloc a les esglésies parroquials en dies i hores establerts, hi ha altres menes de religiositat popular, trameses de generació en generació i que tenen arrels molt antigues. Encara que es poden practicar a tot arreu -incloses les esglésies parroquials-, és més freqüent que es facin en llocs destinats expressament a aquesta funció, especialment ermites i santuaris.

Habitualment les ermites es troben en llocs apartats, en la solitud d'una natura, normalment d'alta qualitat, que l'embolcalla i alhora els proporciona un cert grau d'aïllament. Hi ha excepcions, perquè algunes són al poble o en les proximitats, però la norma general és trobar-les en paratges solitaris. Sovint les envolta el bosc, la qual cosa hi afegeix un cert misteri. Encimbellades a la muntanya, guaitant sobre un espadat, abrigades en una balma, ocultes entre la boscúria, plantades a la fondalada d'un barranc o en un racó a la vora d'un riu o d'una font, qualsevol d'aquests llocs és avinent per a dedicar una capella al culte.

Hi ha ermites i santuaris a tot arreu, no solament a les zones de muntanya. Pel que fa a l'àmbit territorial de Capafonts, s'ha de fer notar que, en general, no n'hi ha una gran abundància i estan mal repartides, perquè mentre hi ha pobles que no en tenen cap, d'altres en tenen més d'una; a més, són gairebé totes a la perifèria, com es posa de manifest en l'article que s'inclou en aquest número. Si comparem la nostra muntanya amb la del Montsant, veiem que, tal vegada per la influència de la cartoixa d'Escaladei, en aquesta última són més abundants.

Hi ha diferències pel que fa a l'estat de conservació d'aquests centres de religiositat, i també en els avatars històrics de cadascun d'ells. Mentre que d'alguns sempre se n'ha tingut cura, altres han restat en abandó en canviar les circumstàncies socioeconòmiques de l'entorn que els feia de recer, i sobretot a ran de la llei Mendizàbal de mitjan segle XIX. L'interès per conservar-los i millorar-los no s'ha perdut mai, però és en les darreres dècades quan s'han dut a terme accions de millora en moltes d'ells, restaurant els elements que eren malmesos, condicionant l'entorn i els accessos, i programant actes diversos, com a continuïtat dels que s'hi feien tradicionalment. És veritat que en resten alguns -pocs- d'enrunats, als

quals no els ha arribat encara l'hora de la restauració, però tal vegada sigui només qüestió de temps, ja que és ben cert que tots desperten gran interès i que els canvis en la societat actual han arribat també -generalment de forma positiva- a aquests centres de culte aïllats. La disponibilitat de fons econòmics, de procedència pública o privada, ha permès millorar els accessos, arranjar l'entorn respectiu i refer els edificis de la majoria dels centres i, en general, dignificar tot el conjunt.

Actualment, les funcions d'aquests centres de religiositat han evolucionat: el cas és que ara per ara, amb la facilitat de les comunicacions i la necessitat d'oci per part de sectors importants de la població, s'han convertit en un focus d'atracció de persones que no tenen cap motivació religiosa, sinó que els interessa exclusivament el contacte amb la natura, aprofitant la qualitat de l'entorn dels paratges on estan ubicats. Es produeix així un augment de la freqüència de les visites, la qual cosa fa que, d'alguna forma, moltes ermites o santuaris tinguin actualment una doble funció: són centres d'espiritualitat i alhora espais de lleure. Davant la demanda creixent, alguns incorporen annexos dedicats a serveis d'hostaleria o restauració, propiciats per la millora dels accessos. Aquest fet té aspectes positius i negatius, la valoració dels quals deixem a criteri de cadascú. En qualsevol cas, se'n té cura, i en molts casos existeixen associacions -com l'agrupació de dones de la Mare de Déu de Barrulles, a Capafonts- dedicades bàsicament a vetllar per tot allò que es relaciona amb l'ermita. Exemples com aquest són nombrosos i formen part, com un element més, del patrimoni cultural del nostre país.

ERMITES I SANTUARIS A LES MUNTANYES DE PRADES

I

DIEGO LÓPEZ BONILLO

Els llocs on es practiquen els actes de culte que entren dins la classificació de “religiositat popular” són les ermites, els santuaris o les esglésies ubicades fora del casc urbà, en els paratges més diversos, sovint aïllats i esquerps, a recer d’una natura que els fa d’embolcall. A aquests indrets la gent hi fa cap, periòdicament, amb motiu de la festa que té lloc en dies assenyalats; a més, també són molts els qui, per motius diversos, s’hi atansen en altres moments, i també els qui en cas de necessitat es recorden de la Mare de Déu o del sant i hi porten un ciri, resen una oració o, simplement, fan una breu invocació.

ÀMBIT TERRITORIAL DE L’ESTUDI

En aquest treball es fa un recull dels centres d’espiritualitat existents a Capafonts i als pobles de la rodalia, inclosos dins el conjunt de les Muntanyes de Prades. Per raons d’espai, s’ha limitat l’estudi als que d’alguna manera podem considerar que formen part del nucli central del massís. Admetent que totes les divisions territorials són discutibles i que els límits que s’estableixen tenen sempre quelcom d’arbitrarietat, en aquest cas s’ha considerat el territori comprès entre les cingleres que van des del coll d’Alforja fins al de la Batalla, pel sud; la plana de l’Alt Camp i el congost de la Riba, per llevant; la depressió de la Conca de Barberà, pel nord; i la serra de la Llena, el coll d’Albarca i la depressió de Cornudella, per ponent. Es tracta d’un territori amb una certa unitat interna, i on històricament s’han establert relacions de diferents tipus entre els habitants.

Aquesta part, que abasta gairebé la totalitat de les Muntanyes de Prades, és formada per un bloc massís que ultrapassa els 1.200 metres en el punt més alt –la Baltasana, 1.203 m–, amb sectors extensos per sobre del miler de metres. Essencialment és format, al nord, per una serra que fa de partió amb la depressió de la Conca de Barberà; al sud, per l’altiplà dels Montllats; a ponent, per uns relleus que fan de transició amb les terres prioratines; i, a llevant, per uns apèndixs que baixen en fort pendent cap a l’Alt Camp.

La disposició del relleu i els materials que el formen dibuixen un conjunt esquerp, solcat per rius i barrancs, amb pendents fortíssims, espadats, valls encaixades i fondes, i tot cobert d’una vegetació espessa que pràcticament només s’interromp allà on s’han implantat els conreus. Pobles, llogarets i masos alternen amb grans espais, buits de tota presència humana, i fan d’aquest territori un

conjunt on la diversitat és la norma, i on l'ocupació ha estat sempre difícil, raó per la qual s'ha anat buidant progressivament, sobretot en els darrers temps.

Els pobles i llogarets que, pel fet de tenir tot el seu terme –o una part– dins d'aquest massís muntanyenc, entren en el nostre estudi, són els següents: Capafonts, la Febrò, Prades, Vilanova de Prades, Vallclara, Vimbodí i Poblet, l'Espluga de Francolí, Montblanc, Vilaverd, Rojals, la Bartra, Farena, el Pinetell, la Riba, Alcover, Mont-ral, l'Aixàviga, el Bosquet, els Masos de Cabrera, l'Albiol, Vilaplana, la Mussara, Arbolí i Siurana. Alguns no tenen entitat com a municipi, bé sigui perquè no l'han tinguda mai –cas del Pinetell, per exemple– o perquè han estat annexionats a un altre, com Rojals o la Mussara.

Molts d'aquests pobles tenen ermita o santuari, però d'altres no disposen de cap d'aquests centres de religiositat. No es prenen en consideració les esglésies dels pobles que tenen una funció més concreta -amb una excepció, Siurana.

En aquest territori s'hi localitzen, escampats de manera irregular, quinze centres de diferent categoria. Cal puntualitzar que el treball els contempla des del punt de vista geogràfic i històric, deixant de banda les qüestions relatives a la fe o a les creences –que han estat glossades en diverses obres–, i amb aquesta perspectiva s'intenta posar de manifest la relació de cadascun dels centres amb el seu propi àmbit. L'estudi permet d'extreure algunes conclusions respecte a les relacions entre aquest espai i l'espai que va més enllà de l'entorn immediat.

ERMITES I SANTUARIS

La ressenya històrico-geogràfica dels centres de religiositat popular existents a les Muntanyes de Prades posa de manifest la importància que molts d'ells han tingut en el passat i que la majoria es conserven encara com a pols d'atracció de fidels, mentre que uns altres pretenen només gaudir de les qualitats d'un entorn sovint privilegiat.

Capafonts

Mare de Déu de Barrulles.

Es troba a uns dos quilòmetres del poble, a una altitud de 769 metres, al peu dels costers que baixen del pla de la Gallarda, al sud de la serra del Bosc, i a recer del picó del Balanyà, una de les elevacions que marquen la transició cap al curs del Brugent o d'algun dels seus tributaris. La topografia de l'entorn és trencada, amb forts pendents, barrancs, turonets, collets, fondalades, tot en un terreny dominat pel sauló i les pissarres, que donen un to fosc a la terra. L'edifici

Ermita de Barrulles. Capafons

s'ubica en el límit d'aquest terreny amb les calcàries del picó del Balanyà, que fa de separació amb el riu.

L'entorn és feréstec però amable, encara que ja fa anys que s'abandonaren els conreus de vinya, avellaners, castanyers i petits horts en els llocs on hi ha alguna font; les basses i bassots i les antigues sèquies són un testimoni d'una explotació molt activa de la terra. Ara resten, competint amb el bosc que ho envaeix tot progressivament, les soques mortes o amb llucs rebordonits dels castanyers centenaris, els avellaners que es resisteixen a morir, o els rabassons de les antigues vinyes.

A l'ermita s'hi arriba per una pista en bon estat. L'edifici actual és quadrangular, de pedra, amb porta de volta octavada i espadanya. L'interior és senzill, amb una imatge que és reproducció de l'original, del segle XV, i que es conserva a l'església parroquial. Al davant, una explanada que originàriament formava part de l'obra de fàbrica de l'ermita, la qual era molt més gran que l'actual. Algunes edificacions complementàries resta com a testimoni d'aquest conjunt que devia ser relativament important.

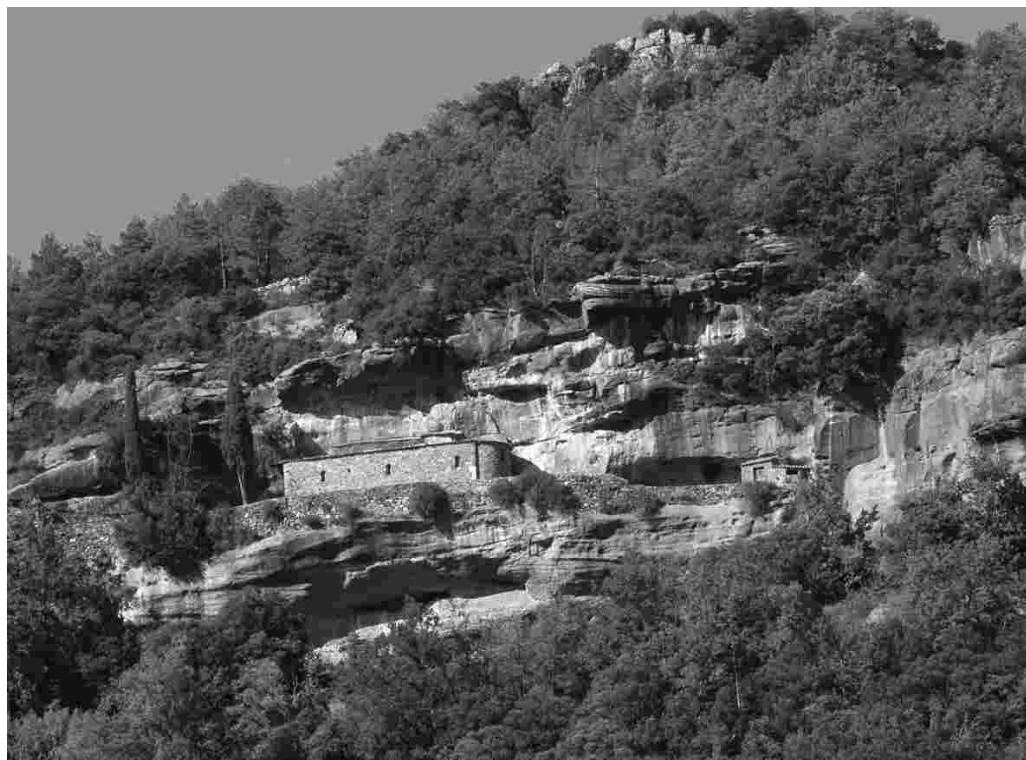
Es coneix poc de la seva història, que es remunta com a mínim a l'any 1225 en què consta la seva existència en un document de compravenda. Hi hagué diferents ermitans, fins que, després de la desamortització, fou abandonada i a poc a poc s'anà enrunant, fins que només hi restaren quatre parets i un fragment de la volta. L'any 1956 es procedí a la reconstrucció: es restaurà parcialment l'antic temple i se'l dotà d'una decoració senzilla, però digna. En l'estat actual, té al davant una plaça i, en un nivell inferior, una altra amb un espai de lleure, amb taules i bancs coberts, cuina i serveis, perfectament condicionat per fer-hi aplecs, reunions o acampades.

A l'ermita de Barrulles, l'associació de dones que porta el seu nom hi fa un aplec cada dilluns de pasqua granada; durant tot l'any, el lloc és molt freqüentat pels capafontins i forans que hi fan activitats diverses.

Prades

Mare de Déu de l'Abellera

El serret dels Pics, a llevant de la vila de Prades, el formen un seguit de turons i petits plans, de gresos vermells, que adopten diverses formes, entre les quals són freqüents les roques aïllades i les balmes. A l'extrem occidental del serret, en una d'aquestes balmes de grans dimensions, situada a la part superior d'una paret vertical d'algunes desenes de metres, i mirant cap a migdia, a 1.005 metres sobre el nivell del mar, hi ha l'ermita de l'Abellera. A la part davantera,

Ermita de l'Abellera, Prades.

prop de l'entrada al recinte, té una font que recull la poca aigua que s'escorre de la part superior, però la font dita pròpiament de l'ermita –que s'anomena de l'Abellera o del Bullanga–, amb un cabal continu i gens menyspreable, és a sota.

Tot el voltant és ocupat pel bosc, i als peus s'hi poden veure els pocs castanyers que encara vegeten enmig dels roures i els pins.

A l'ermita de l'Abellera s'hi accedeix per un camí asfaltat que surt de la carretera de la Febró, i també pel camí vell, que surt de Prades pel carrer de Sant Roc.

L'edifici és senzill i de petites dimensions, de pedra de saldó, amb porta dovellada i doble espadanya. Una barana s'alça sobre el precipici i delimita els tres espais: la placeta del davant de l'entrada, l'ermita i la caseta de l'ermità, situada al darrere, a tocar de l'absis.

A l'interior destaquen els nervis de la volta, els vitralls de colors i el cambril a l'absis. Molts exvots donen fe de la devoció que professa molta gent a aquesta marededéu.

Sant Roc. Prades.

Sant Antoni. Prades.

Des de l'ermita es pot contemplar un paisatge enormement ampli, que va des de les muntanyes del Montmell, a llevant; als Montllats, al sud; i al Gallicant per ponent.

La data de construcció se situa en el 1570, però anteriorment hi havia una petita capella en el mateix lloc on un pastor va trobar la imatge de la marededéu. El nom fa referència a l'existència de ruscos d'abelles que, des de sempre, han fet estada en aquell indret. A l'Abellera s'hi celebren aplecs on fa cap gent procedent dels pobles de la rodalia, i és un lloc concorregut durant totes les èpoques de l'any.

Sant Roc

A poca distància de l'ermita de l'Abellera, en el coll de Sant Roc, a 1.020 metres d'altitud, i a tocar del camí, hi ha una capelleta dedicada a aquest sant. És de petites dimensions, amb uns bancs al davant, i a l'interior guarda la imatge.

Sant Antoni

A la sortida de Prades pel carrer de Sant Roc, i immediat a les darreres cases, en un entorn agradable on abunda la vegetació, es troba una capella dedicada a Sant Antoni. També és de petites dimensions, de pedra de saldó, i sense cap detall arquitectònic remarcable.

Vilanova de Prades

Sant Antoni de Pàdua

Es localitza a l'entrada del poble, a tocar del cementiri, a les envistes de la plana de la Conca i des dels seus 891 metres se'n pot veure una bona extensió.

Sant Antoni de Pàdua. Vilanova de Prades.

Es tracta d'una ermita construïda a càrrec de tres dones, com a agraïment per haver-se lliurat de la pesta, el segle XIX.

Vimbodí i Poblet

Mare de Déu dels Torrents

Encara que l'ermita queda fora del massís muntanyenc, s'hi inclou perquè és l'única que existeix dins el terme. Es troba a mig quilòmetre del nucli urbà, a 462 metres d'altitud, al costat de la carretera que va de Vimbodí a Poblet, en un entorn de camps de conreu que alternen amb pinedes i que està en procés d'urbanització creixent. El barranc dels Torrents, que dóna nom a l'ermita, és a tocar i prop de la confluència amb el Francolí.

Fou construïda el 1484 per un abat de Poblet, en el lloc on la tradició diu que el mateix abat, o bé –segons altres– un pagès del poble, trobà una imatge. És d'estil renaixentista, després que fou reformada el 1714. Consta d'una nau, que conté la imatge de la marededéu d'estil gòtic, restaurada després del 1936, i dos habitatges annexos.

Els Torrents. Vimbodí i Poblet.

És un lloc molt concorregut per la gent del poble i per molts forasters, que aprofiten els serveis de l'espai de lleure, molt ben condicionat, i els de l'hostal i el restaurant contigu.

L'Espluga de Francolí

Santíssima Trinitat

Situada en el vessant nord de les Muntanyes de Prades, a 565 metres. El santuari és en el fons del barranc de l'Ermita o de la Trinitat. Es tracta d'un paratge cobert d'una vegetació densa de pinedes i alzinars, sobretot a la part obaga. A la solana hi ha les restes de les antigues parades que s'arrapen a la muntanya. En les immediacions hi ha fonts d'aigües medicinals, i alguna explotació minera abandonada ja fa molts anys. Es troba a poc més de tres quilòmetres de l'Espluga de Francolí, amb accés fàcil per un camí asfaltat.

Hi ha notícies de l'existència del santuari en el segle XIV, època en què fou trobada la imatge sota d'una alzina, al costat del lloc on s'edificà el complex.

La Santíssima Trinitat. L'Espluga de Francolí.

La imatge original fou destruïda l'any 1936, i cinc anys després, l'escultor Frederic Marés en feu una altra. Representa a Déu Pare assegut, que sosté a Jesucrist crucificat, i a sobre, el colom símbol de l'Esperit Sant.

L'edifici actual fou reedificat el 1790 i, modernament, ha estat restaurat. L'ermita, la plaça del davant, les fonts, els espais de lleure, els serveis diversos, tot plegat forma un entorn preparat per acollir un contingent important de visitants.

L'indret és molt concorregut, i hi afluïxen gent de la rodalia i de terres apartades

Montblanc

Sant Joan

Es troba a 686 metres d'alçada, i a uns cinc quilòmetres al sud-oest de la vila, a la part superior d'un dels barrancs que baixen de la serra, des dels Plans de Sant Joan. Des de baix, sembla un sentinella al peu d'un espadat, vigilant sobre la plana i la muntanya. És encastada en una roca de gres vermell d'una desena de metres i de formes capricioses, que s'alça sobre el pendent fortíssim del vessant.

Sant Joan. Montblanc.

L'entorn és ombrívol, amb uns xiprers al davant i una vegetació pròpia de l'obac de la serra: pinedes i alzinars on vegeten també els roures, amb un sotabosc dens, que ocupen l'espai entre les roques rogenques de saldó, amb superfícies arrodonides per l'acció dels agents atmosfèrics. Tot plegat, un paisatge magnífic. Al costat de l'ermita hi ha el mirador de la Foguerada, una roca de saldó que sembla separar-se de la resta i que avança sobre el precipici, i on antigament s'encenia una foguera la nit de Sant Joan. Prop, la cova del Nialó, oberta en les capes de gresos.

A l'ermita s'hi accedeix pel camí tradicional, o bé per una pista que surt de les darreres cases de l'eixample de Montblanc, a tocar del peu de la muntanya, i que remunta els forts desnivells, passant per entorns d'una qualitat paisatgística excepcional.

La vista és molt extensa, i constitueix un dels miradors privilegiats sobre la Conca i molt més enllà, fins als Pirineus, Montserrat, etc. Un gràfic situat en el mirador de sobre de l'ermita indica fins on s'allarga la vista.

La data de la seva fundació se situa al començament del segle XV, i fou obra de la germana de Jaume II, comte d'Urgell, el qual, en perdre la disputa pel tron d'Aragó al Compromís de Casp, fou empresonat a Xàtiva, on morí misteriosament.

Santuari de la Serra. Montblanc

La germana, Na Elionor, es retirà a Montblanc, i des del 1414 fins a la seva mort, el 1430, féu vida d'anacoreta en una cova, en el lloc on féu edificar l'ermita.

L'edifici compta amb diferents nivells, en un dels quals hi ha l'altar del sant dins d'una balma, i en els superiors, diverses dependències ben condicionades. No té gaire mèrit des del punt de vista arquitectònic, i com moltes altres ermites ha passat per diverses vicissituds, fins al punt que, abandonada, arribà a una degradació important. Fa dues dècades, un grup de voluntaris de Montblanc emprengueren la restauració dels elements exteriors i interiors, amb resultats excel·lents.

S'hi celebren festes i aplecs, especialment la nit de Sant Joan, amb aflluència de gent de Montblanc, l'Espluga de Francolí i altres indrets de la Conca. Des de sempre, ha estat el destí de les excursions a peu de molts montblanquins i d'altres poblacions dels encontorns.

Mare de Déu de la Serra

Aquest santuari és el centre de religiositat més important de les muntanyes de Prades. Es troba al peu dels contraforts del massís, a 550 metres d'altitud, en

Montgoi. Vilavertr.

una posició preeminent, sobre la plana de la depressió de la Conca de Barberà. Es tracta d'un santuari urbà, perquè encara que originàriament era fora muralles, en un cert aïllament dalt del turó de la Serra, ja fa temps que forma part de la trama urbana. Des d'aquest emplaçament es poden contemplar unes vistes molt extenses de gran part de la Conca i les muntanyes que la limiten.

L'edifici és al lloc on originàriament, allà pel segle XII, existia una capella amb una imatge i una creu de terme. És d'estil gòtic de finals del segle XIII, de proporcions grans, amb el convent annex, on hi hagué una comunitat de clarisses fins a una època recent. El conjunt actual data del segle XIII, i en la seva llarga història, ha experimentat vicissituds de tota mena, i fins i tot feu de caserna en temps de la guerra del francès. Des de sempre ha estat un centre de peregrinació important, fins el punt de convertir-se en el segon santuari de Catalunya amb més afluència de pelegrins després de Montserrat. La Mare de Déu de la Serra és tinguda per patrona de la Conca, i tant la imatge com la Creu Verda –l'antiga creu de terme-conservada en l'interior de l'església compten amb molts devots, tant de Montblanc com forans.

Al municipi hi ha altres ermites: la de la Mare de Déu dels Prats, prop de l'agregat de la Guàrdia, la de Santa Anna, prop de Prenafeta, la de Sant Josep, prop de la carretera de Valls i Sant Fructuós, a Lilla.

Vilaverd

Mare de Déu de Montgoi

A ponent del poble hi ha el turó de Montgoi, que s'alça una vintena de metres sobre les terres del voltant: al cim, al final del camí asfaltat d'accés, hi ha l'ermita del mateix nom, enmig d'una pineda que cobreix la muntanyeta. L'edifici és d'una bellesa senzilla, amb la nau en forma de creu llatina, dues portes adovellades amb un ull de bou sobre cadascuna, l'espadanya i, annexa, la casa de l'ermità. Els voltants són ben arranjats com a zona de lleure.

La història de l'ermita es remunta, segons documentació existent, al segle XIII. La tradició diu que la imatge fou trobada en el mateix paratge on es construí l'ermita.

LES CARBONERES I EL CARBONEIG

JORDI FORT BESORA

El carboneig a Capafonts va tenir una gran importància durant molts segles. No sabem quan va començar la pràctica de fer carbó amb la llenya dels boscos, però sí quan va acabar; quan a les ciutats hi hagué el gas fet amb carbó mineral i, més tard, els derivats del petroli: butà i propà. Ha quedat un ús residual del carbó de llenya: per a fer carns a la brasa i per a cremar a les llars de foc en comptes de la llenya, per evitar el fum. Ni l'un ni l'altre ús no generen prou demanda per a fer carbó als boscos de Capafonts.

Fins als anys 50 del segle passat, bona part dels ingressos de les cases més humils del poble provenien de la venda del carbó a Reus i als altres pobles on hi havia mercat.

Al principi del segle XX, l'extracció de llenya als boscos va arribar a ser tan forta que va provocar una desforestació que s'estenia des dels voltants del poble fins a les contrades més llunyanes. A causa d'aquesta escassetat, es feia carbó de tota mena d'arbres, encara que la fusta no fos apropiada, com la del pi, i també s'anava furtivament al bosc de Poblet per extreure'n les alzines que ja no hi havia als boscos del poble. Pel terme s'escampaven barraques i places de carboner, fins i tot en llocs allunyats i en terrenys molt pendents i de difícil accés. Els camins eren trescats per les mules carregades amb els sarrions de carbó, i una vegetació pobra, només d'arbres joves, cobria la muntanya.

Les cases que no depenien del carbó per obtenir ingressos, tenien els boscos amb arbres grans i de fàcil explotació; en aquestes circumstàncies era freqüent que arribessin a pactes amb altres cases més humils, per fer carbó a canvi d'un percentatge en els guanys finals.

Abans de la guerra, era normal que, quan una família tenia necessitat de diners, la solució fos fer una carbonera. Quantes festes majors es van poder celebrar gràcies al carbó? En aquella època, totes. Sense carboneres no hi havia diners per a pagar la carn dels àpats que la festa obligava a fer, ni el vestit per a la filla, ni l'entrada del ball, ni el vermut, ni...

Fer una carbonera i obtenir-ne bon producte no era cosa senzilla. Com totes les feines de pagès, aquest art s'aprenia dels pares, i els més destres eren capaços de fer-ho millor que molts d'altres que no se'n sortien massa bé, perquè, a l'hora de treure el carbó, els quedava la fusta poc cuïta o la trobaven transformada en cendra.

Per fer carbó, s'havia de començar per tallar la llenya. La d'alzina era la més bona; després, la del roure; però també s'aprofitaven el pi i totes les altres espècies d'arbres o d'arbusts que hi havia al bosc: aurons, teixos, boixos, grèvols, savines, moixeres, freixes, aladerns, til·lers... Era una feina molt pesada. Els arbres es tallaven a cop de destal i, una vegada abatuts, s'havien de trossejar a la mida adequada per poder apilar la llenya, separar-ne el brancam que no tenia cap utilitat i transportar-la fins a la plaça de la carbonera.

Les alzines, una vegada tallades, rebroten per la soca amb abundància de llucs que, amb el pas dels anys, queden reduïts als tres o quatre més vigorosos i es transformen en alzines. El carboneig canvia el bosc i el seu aspecte, ja que els nous arbres, quan són adults, fan rotllanes que s'anomenen moleres. Avui, molts alzinars del poble tenen aquesta forma, perquè en un moment o altre van ser objecte del carboneig. Val a dir, però, que moltes vegades l'aprofitament era total, ja que s'arrencaven les alzines per coure les soques i les arrels amb la resta de la fusta de l'arbre.

Rarament era necessari fer noves places de carbonera, ja que n'hi havia pertot arreu, però, sovint, sortia més a compte fer-ne de noves per evitar traslladar la llenya massa lluny. S'havia d'escollir un lloc pla, amb terra abundant, i de fàcil accés per a treure el carbó. Aquestes noves carboneres requerien més vigilància durant la cuita, perquè la terra que es fa servir per primera vegada, no és tan compacta com la de color negre i recremada que hi ha a les velles. Això comportava més perill que es fessin forats i es cremés la llenya amb el contacte de l'aire.

A Capafonts, les carboneres es feien més aviat petites, de 20 a 25 quintars, mida suficient per obtenir uns quants diners que ajudessin a sortir del pas. Però també hi havia famílies que s'hi dedicaven durant temporades, quan les feines del camp els ho permetien, i llavors en feien de més grans, de 30 a 40 quintars.

La carbonera típica anava recolzada a una timba que feia de paret del darrere; pels costats es construïen uns petits murs de pedra que convergien fins que només els separava un espai d'uns 50 cm. En aquest lloc s'hi feia la boca de foc, o sigui el punt per on s'encenia. Tot l'espai interior s'omplia amb la llenya ja preparada, que es posava molt ben premuda a fi d'encabir-n'hi més, i també perquè l'eliminació dels espais buits afavoria una bona cuita. Tota aquesta pila de llenya es cobria amb rames de boix o de qualsevol altre arbust o arbre acabat de tallar i, per tant, encara verdes i de difícil combustió. Aquestes rames feien una capa prou espessa perquè la terra no s'escolés cap a dintre la pila de llenya. Tot el munt així preparat es tapava amb la terra de la carbonera, ja recremada de tantes vegades com havia servit; terra, a més, molt fàcil de compactar, perquè era fina i amb restes del quitrà

Membres de la família Cartoixa, de **Benifallet**.

que havia absorbit del fum i que li donava un tacte untuós que feia que s'adherís molt bé i que fos impermeable a l'aire, característica molt bona per a fer una combustió amb poc oxigen, que és la que transforma la llenya en carbó. Pels costats i pel darrere, es deixaven unes espitlleres per a la sortida del fum i per a regular una circulació d'aire adequada per a una combustió lenta i incompleta.

A Capafonts es feien posant els boscalls plans, a manta; foren els carboners que vingueren de fora els qui empraren el sistema de posar la llenya de punta, fent la carbonera rodona.

Durant uns dies, el carboner havia de vigilar la bona marxa de tot el procés i obrir o tancar les espitlleres, segons el lloc on hi havia el foc, perquè la carbonera cremava des del davant cap al darrere.

Quan es considerava que la llenya ja era cuïta, havia arribat el moment de desfer la carbonera. Primer es tapaven totes les espitlleres de combustió i després es treia tota la terra i les rames que la separaven dels troncs; es desfeien els marges de pedra i es tornava a tapar tot fins que s'havia refredat. De totes aquestes operacions se'n deia rescaldar la carbonera. De les rames, que també s'havien

Família de carboners de Tivenys.

carbonitzat, en sortia el carbonet, que es venia a sacs. Aquesta operació de *rescaldar* la carbonera era la part més pesada de tot el procés, perquè el carbó estava molt calent, la terra també, i amb la suor, el cos quedava impregnat de les dues coses.

Era hora d'omplir els sarrions. Cada sarrió contenia sis arroves –que són 60 quilos, 55 de carbó i 5 del sarrió– equivalents a un quintà. L'operació de comprovar el pes es feia amb la romana, penjada d'un semaler sostingut a les espatlles de dos homes. Plens, els sarrions es carregaven als animals, dos a cada càrrega, un a cada banda del bast i, si s'esqueia, s'emprenia el viatge cap al mercat, per a vendre'l. La majoria enfilaven el camí de Reus, que era el més important. Estem parlant d'un viatge de set hores d'anada i set de tornada. El retorn, sempre amb poca càrrega; només les quatre coses que s'havien comprat aprofitant el viatge: bacallà, arengades, espadnyes, sucre, arròs, fideus... Dissortadament, amb els diners d'una càrrega de carbó no es podien fer grans compres.

Abans de la guerra, l'arribada de famílies de la Ribera d'Ebre, que es dedicaven d'una manera exclusiva al carboneig com a mitjà per a guanyar-se la vida, va significar una nova modalitat d'explotació dels arbres per a fer el carbó.

Aquestes famílies pactaven amb els amos dels boscos que no havien vist carboneres des de feia anys, amb arbres vells i de troncs gruixuts, i dels quals era fàcil obtenir grans quantitats de fusta.

Una de les primeres en arribar era de Benifallet i era coneguda com els Cartoixans, ja que es deien Cartoixà de cognom. Van treballar uns anys als boscos dels Costers fins que arribà la guerra. Passada aquesta, retornaren a Capafonts per fer el bosc del Toll de cal Llarg. Fou una novetat veure com bastien una enorme barraca prop de la font del Toll. Per fer-la, van començar plantant dos puntals que al capdamunt tenien forma de Y per aguantar el cabiró central. Des d'aquesta biga baixaven fins al terra les barres que sostenien més cabirons paral·lels al de dalt de tot, formant dues teulades de molt pendent, que recobrien amb rames, fenàs, fang i terra per a fer-les impermeables a la pluja. Els triangles que quedaven a banda i banda, els tapaven amb parets de pedra, rames i troncs entrelligats, i al davant hi havia una porta feta amb un feix de rames ben premut. Dins, al darrere, un altell que servia de llitera. Prop de la porta, una llar de foc per escalfar la barraca i fer el menjar els dies de pluja. Tot molt ben distribuït i endreçat. Els queviures, penjats del sostre, fora de l'abast dels animalons del bosc. Una petita casa que cuidaven sovint per evitar goteres o desperfectes.

Va sorprendre tothom la capacitat de treball que mostraren l'Antònio i el Joan, els dos primers membres de la família que van arribar per començar a tallar llenya. Eren capaços de fer-ne el doble que els homes del poble, potser perquè era la seva professió i anaven per feina i volien guanyar molts diners. Tallaven els troncs a cops de destrat amb molt d'ofici i manejaven el destrató amb gran habilitat per separar les branques que no s'aprofitaven. Finalment, amb l'ajuda d'un tronc en forma de Y que omplien de llenya, eren capaços de transportar-ne una gran quantitat en un sol viatge. Més tard, van venir els seus pares i la seva germana Carmeta. Tots visqueren molts anys al poble fent un bosc darrere l'altre, i aviat van ser uns vilatans més, molt apreciats per tothom i amics perdurables. Prova d'aquesta amistat és que encara avui anem a Benifallet a buscar oli, perquè el Joan Carboner s'encarrega d'encomanar-lo al molí del poble.

Les barraques de carboner pròpies de Capafonts eren molt petites, ja que només servien per a dormir a la vora de la carbonera i guardar-hi el menjar i les eines durant els dies que es treballava al bosc. Normalment estaven lluny del poble, cosa lògica si pensem que quan les carboneres eren a prop ja es podien vigilar des de casa. No en queden rastres, d'aquestes barraques de carboner, si exceptuem les que hi ha al barranc de les Aragoneses. Sembla que es van fer servir molt per poder carbonejar als boscos d'alzines dels Costers, i es diu que en algunes èpoques hi van arribar a viure unes quantes famílies, que formaven

Restes d'una barraca de carboners a l'Aragonesa.

com un petit poble. Estan molt juntes i tenen unes parets de pedra, sòlides i ben fetes, de manera que són diferents de les barraques tradicionals construïdes amb troncs i rames, i amb l'obra de pedra seca molt senzilla. A més, el fet d'haver-n'hi un nombre molt alt –un grup de més de cinc, totes juntes, i d'altres de molt properes– fa pensar que, en el seu origen, tot aquest conjunt d'habitacles no era pròpiament de barraques de carboner, sinó un poblat estable del qual no en queda cap record.

Els qui, a més d'una carbonera, tenien una xicota al poble, els diumenges no podien faltar al ball i, si el sarau s'allargava, corrien el perill d'arribar al bosc i trobar-hi un munt de cendra. Per evitar aquest risc i reduir l'espai de temps sense vigilància, anaven i venien corrents, de nit, amb fred, plovent, i arriscant-se a prendre mal. S'expliquen moltes històries relacionades amb aquestes circumstàncies: el Joan Vellanes passava d'una sola camada, i a la claror dels estels, el riu que corre pel Salt de Nulles, proesa només possible per un home amb les seves cames i, a més, enamorat.

Després d'haver acabat al Toll, els Cartoixans es van traslladar al Mas de Fortet per fer tot el bosc que hi ha pels voltants, des del riu fins a l'última cinglera,

El camió de cal Gravat, carregat amb sarrions.

que marca el límit dels Montllats. Al mas no hi van fer cap barraca, perquè es van instal·lar al molí de l'oli, molt més gran que una barraca i més ben condicionat. Com que al mas també hi havia el pastor, un mosso, i sovint gent a jornal, a més de tota la família, es pot dir que mai en la seva història no hi havia viscut tanta gent. Allò era com un petit poble, i l'espai del davant de la façana, entre la bassa i el porxo del carro, era el lloc on tots es trobaven per fer petar la xerrada.

Després del mas van fer el Coster de cal Ferrer i, finalment, treballaren al bosc de Poblet. Allà cogueren les últimes carboneres, perquè l'arribada del butà va acabar amb el seu ofici.

A part dels Cartoixans hi va haver altres famílies que van fer carbó a Capafonts: primer una de Tivenys, al Picó del Balenyà cap al final dels anys 40; després, quan els Cartoixans no donaven l'abast, van venir uns cosins seus, també de Benifallet, per fer el Pont de Besora –de cal Fortet– i altres boscos del terme. Però, curiosament, qui va ser considerat el millor carboner de tots va ser un home d'algun poble de Màlaga, que treballava sol i va fer el coster del Llarg per al Salomó. Diuen que mai ningú no havia cuit un carbó de tanta qualitat ni havia deixat el bosc tan bé com ell.

L'últim carbó de Capafonts el va fer l'Eugeni de ca l'Anton Sardà, a la carbonera que hi havia al costat de la seva era, vora del camí. No recorda exactament quan el va fer, però diu que probablement devia ser per allà l'any 1970.

VINYES DEL BRUGENT

II

LLORENÇ BALANYÀ FORT

Tant Capafonts com els pobles que ens envolten, Arbolí, la Febró, Mont-ral, Farena, Prades i Vilaplana, no pertanyen a cap DO –denominació d’origen– pel que fa al vi. Això no és cap desgràcia, és només la constatació d’un fet: la pràctica desaparició de les vinyes dels nostres termes municipals. Els municipis més propers amb DO són: Cornudella del Montsant i Ulldemolins que pertanyen a la DO Montsant, Alforja i l’Albiol, a la DO Tarragona, i Vallclara que està inclosa a la DO Conca de Barbarà.

A Capafonts, actualment només hi trobem les vinyes velles de la Filomena del Joan Cutxó, de cal Blaió, de l’Antònia pastissera, de cal Llarg i de cal Tous, i dues de recent plantació que pertanyen a cal Llarg i a ca l’Agneta.

A les vinyes noves, s’ha provat la incorporació de varietats de llarga tradició en altres indrets, i que a Capafonts no s’havien vist mai. D’aquestes varietats, en negre tenim el Cabernet Sauvignon i, en blanc, el Gewürztraminer i el Moscatell d’Alexandria.

Abans de parlar de les noves varietats introduïdes, us parlaré una mica dels portaempelts –bord americà– que els sustenten, ja que amb això també hi ha hagut canvis respecte dels primers peus que es van plantar després de la fil·loxera. El més utilitzat a Capafonts i a les vinyes de la DO Montsant és el Richer 110 i, en molta menor proporció, el Paulsen 1103; els dos són fruit de l’encreuament entre la Berlandieri i la Rupestris, -dos dels portaempelts originals importats d’Amèrica i resistent a la fil·loxera. El Richter és un peu relativament vigorós, s’adapta a terres pobre i secaneres, millora la glucosa del raïm i té una lleugera tendència a avançar la maduració; en relació al Paulsen 1103, s’ha de dir que és molt vigorós, tolera terres compactades i argiloses, la humitat i la sequera, per bé que té dificultats amb varietats propenses a l’esbrima -malaltia que el cep pateix per la pluja fora de temps.

El Cabernet Sauvignon té el seu origen a Bordeus, els seus grans de raïm són petits i de color molt intens; és una varietat vigorosa i de brotada tardana, s’adapta tant als climes càlids com als freds, tot i que prefereix els últims, i millora en zones seques i ventilades; no li agraden ni les terres massa fèrtils ni les humides.

És un dels negres amb més potencial per l’envelliment i sovint es barreja amb altres negres per millorar notablement les qualitats organolèptiques.

Una vinya a Capafons.

El Gewürztraminer és una varietat blanca que prové de la zona d'Alsàcia, encara que es conrea a Alemanya i a Àustria.

Prefereix les terres profundes, els climes frescos i l'altitud. A causa de les seves característiques, a Capafons madura 15 o 20 dies abans que les altres varietats. Els gotims són petits amb el gra de color rosat, té un gust molt especial i el caracteritza un perfum molt exuberant, que es defineix tot sovint com *amoscatellat* i que fàcilment es confon amb el del propi moscatell. Gewürz, en alemany vol dir espècie, amb olor a flors, en especial pètals de rosa, violeta i gessamí.

El seu vi destaca també pel potencial alcohòlic, que pot arribar als 14 graus, i per una acidesa força baixa; és per això que aquests vins poden ser utilitzats per a l'envelliment.

En referència al Moscatell d'Alexandria, —el de gra gos, anomenat també Moscatell Romà— cal dir que no és una varietat nova, segurament es conrea al poble des de fa moltíssims anys, però només com a raïm de taula, no per a la vinificació.

Ceps.

A Capafonts hem vist moscatells tant en robustes parres enganxades a marges o parets de masets, com també al mig de bancals, barrejat amb altres varietats. Això és una pràctica força habitual en el món de la pagesia i el motiu no és altre que evitar que furtin els gotims.

De moscatell, al poble n'hi ha de diferents varietats i gustos, alguns d'exquisits; n'he vist tant de gra petit –anomenat també Muscat de Frontignac– com el de gra gros.

De moscatell en trobem fins i tot de negre. Se suposa que el seu origen és d'Alexandria. Els gotims no són gaire compactes, els grans grossos i ovoides, amb un gust que recorda el mesc –d'aquí el seu nom–, la seva riquesa i potencial aromàtic són extraordinaris, el vi resultant fa un grau alcohòlic elevat i amb molt de cos, el seu aroma tan característic i afruitat fa que últimament estigui present en moltes taules de restaurants.

A les vinyes noves, s'utilitza l'emparrat mitjançant estakes metàl·liques i filferros; això ha fet canviar el sistema de poda tradicional al poble, el de conducció en vas pel de conducció en emparrat.

Tal com deia en el primer article, la major part de les terres del nostre terme municipal són apropiades per al conreu de la vinya, en especial les més assolellades. Si se'ns permetés escollir un indret concret, en triaríem un de privilegiat que no tindria res a envejar a les millors vinyes del Principat; aquest lloc no és altre que Barrulles i els seus entorns, des del coll de Mont-ral fins a les Comes Grasses. Si algun intrèpid aventurer s'atreveix a provar-ho, per descomptat que podrà comptar amb el meu modest assessorament. És una aposta guanyadora.

Es possible que el nom que encapsa-la l'article actual i el de l'edició anterior pot sorprendre a més d'un, però el fet es que en aquest moment tots els pobles que ens envolten no tenen cap denominació d'origen en l'àmbit de la vinya i el vi; és per això que quan el Jordi Fortet hem va suggerir aquest nom el vaix trobar del tot encertat, en realitat en altres indrets de Catalunya, i especialment a França, això és una practica força habitual.

UNA ESTONA DE TERTÚLIA (4)

SÓRBOLES

Los parroquians som a la vora del foc, fent-la petar. Sense caliu no ens hi estaríem: ja ho diu la dita: “Qui no té seny no té fred”. I *naltros* som gent de seny. I a més ben abrigats, perquè hem sentit a dir que “En temps de fred, val més una capa que un barret”. Molt més si es tenen uns quants anys, i hi ha algun company que ja no se’n recorda de l’any que va néixer.

A propòsit del fred, no sabeu com refilen los *aucells* quan fa fred?

Sento un remugaire que diu “A veure amb què *mos* sortirà *aquet*”. Doncs *aquet* te sortirà amb això:

Diu lo rei petit: “Quin fred farà aquesta nit.”

Diu lo pinsà: “Més fred farà demà.”

Respon la cogulada: “Tu rai, que tens bona flassada.”

Respon l’esparver: “Si vinc te la prendré.”

Respon lo corb: “A poc a poc, a poc a poc.”

A propòsit del corb, quan érem *jóvens* ens van ensenyar un a fórmula màgica per fer-los fora. Cridant ben fort, havíem d’articular això:

“Corb, corb, a la basseta en tens un de mort. Corre, que te’l prenen!” Com que només volen carronya, se suposava que se n’anirien.

Un tertulià amb ganes de fer-me quedar malament, em recorda que hi ha una endevinalla pendent de solució. És aquella de “A veure si sabeu quina és la mula que porta quatre fetges”. Quasi em fa vergonya destapar el suposat misteri, perquè aquesta era molt fàcil: “La mula que porta quatre fetges és la mula prenyada que porta a l’esquena una dona embarassada”.

* Això no té cap gràcia ni cap intel·ligència —diu la xica del costat de la llar de foc.

Jo li contestaria que no riu lo qui vol, sinó el qui pot, però més m’estimo anar per *fenya*, perquè “no hi ha malfenyer que la fenyà li vagi bé”. I *naltros* no som llanuts, d’aquells que “Fenya fuig, cullera vine”, perquè “Qui treballa i no guanya, va vestit de titaranya”. Com canten a Reus:

Los nanos mengien trumfes,

arròs i peix pudent;

no sé com ho aguanten

aqueixa pobra gent.

Los nanos són uns dropes,

no volen treballar,
i a Casa de la Vila
los volen despatxar.

Doncs avui, així com us acabo d'aconsellar sobre els mals resultats de la peresa, continuaré la lliçó amb alguns manaments fets pel poble, perquè donar consells no costa res, i no obliga a ningú.

Vegeu, doncs, algunes desenes de manaments populars.
Primer hi ha “els manaments de la llei de l’embut”, que són aquests:
U és u: Casa tancada no hi viu ningú.
Dos són dos: A la casa pobra no hi cal gat ni gos.
Tres són tres: Xica bonica no fa pes.
Quatre són quatre: Qui no té garbes no pot batre.
Cinc són cinc: Bossa buida no fa dring.
Sis són sis: Val més pa de xeixa que de panís.
Set són set: Millor jugador el qui guanya que el qui perd.
Vuit són vuit: No fas gaires cleques amb el ventre buit.
Nou són nou: Gallina rossa fa bon brou.
Deu són deu: Xica maca no té preu.

Aquests deu manaments s’enclouen en dos: porta el porró que beurem un petricó.

No us ho perdeu: l’estudiant universitari no sabia que “xeixa” és una mena de blat.

Tots xerraven alhora, de bajanades, com ara la crisi econòmica, els estralls del vent, la pluja i la gelada. I vaig captar l’atenció fent una pregunta: “A *vejam* qui sap els deu manaments del pobre?”

- Ja els has dit: “A la casa pobra no hi cal gat ni gos.”
- Molt bé, però hi falten els altres nou.
- Doncs aboca’ls, que, si no, no ens deixaràs tranquils.

Els manaments del pobre són aquests.

Lo primer, per coix que sigui sempre va al davant;

lo *segon* surt de la farina;

lo terç per l’amo;

lo quart és abans que la mitja hora;

lo *quinto* pel rei;

lo sisè, moneda falsa;

lo set...

El Siset m’interromp així:

Lo set, qui té set que begui aigua;

lo vuit no és ple;
lo nou no és deu;
i el deu... qui deu que pagui, si pot.

I continua:

• Això és ple d'anacronismes: ni el terç és per l'amo (alguns amos te prenen la meitat, si poden)... Ni el quinto ja no és pel rei; això dels *quintos*, los jóvens d'avui no saben què vol dir. Ni existeix avui lo sisè, que era una moneda del segle XV. I, a més, los manaments estan empeltats de barbarismes i confusions d'ortografia...

• Doncs jo —diu un bordegàs—, encara que jove i universitari, també m'apunto a les desenes... A veure qui coneix les deu mentides consentides.

Aquestes no les coneixia ningú més.

• Hi ha deu mentides que es poden dir sense fer cap mal fet, o sigui, per no donar mal exemple, per no desconcertar la canalla. Això passa quan un nen o una nena et fa unes preguntes compromeses, com aquestes:

1. Pare, has pres mai droga?
2. Per què ara no vas mai a treballar? (Ha perdut la feina).
3. Si tu i el pare sou amics, per què no viviu junts?
4. És veritat que no tenim diners per pagar la casa? (La hipoteca del diable).
5. A l'escola, treies bones notes?
6. L'oncle és a l'hospital: es morirà?
7. Mare, l'altre dia, a tele 5, vaig sentir una senyora que parlava del sexto oral. Què vol dir?
8. Quants cops t'has emborratxat?
9. Ets tu el ratolí que porta el regal quan em cau una dent?
10. T'agrada fumar?

Això ja comença a rajar brut —fa algú.

Allavòrens jo dic l'endevinalla final:

L'un es creu que és superior,
l'altre inferior se sent,
no es diuen res i s'estimen
i es besen cada moment.

I, com si obeïssin a una consigna virtual, tothom s'aixeca, agafa la jaqueta i ens diem adéu amb cara de poma tendra.

EL CLUB D'ESPORTS DE MUNTANYA CAPAFONTS

Quaderns de Capafonts es complau en acollir a les seves pàgines la notícia del naixement d'una nova associació. És evident que per a Capafonts, tenir un grup excursionista, és una bona nova, i estem segurs que els que tiren endavant aquesta iniciativa tenen clar els beneficis que aportarà al poble i a la seva gent. Enhorabona i per molts anys.

El cap de setmana de l'11 de Setembre, a Capafonts es va fer la presentació del Club d'Esports de Muntanya Capafonts, una associació sense ànim de lucre que té com a objectius principals el foment de l'esport, el coneixement del patrimoni natural i cultural i el respecte a l'entorn.

Amb aquests actes, l'associació ha pretès donar-se a conèixer i obrir-se a tothom que d'una manera més o menys activa vulgui participar-hi. L'organització i el desenvolupament de les diverses activitats es farà sempre d'acord amb les inquietuds que tinguin els socis.

El Club d'Esports de Muntanya Capafonts té previst realitzar diferents activitats periòdiques dirigides a tots els públics, activitats de diferents temàtiques i nivells, com per exemple el coneixement del patrimoni cultural de la zona (molins, camins empedrats, fonts, carboneres, etc.); sortides a peu, amb bicicleta; iniciació a l'espeleologia, l'orientació, l'escalada, etc.

De moment, la primera activitat serà un taller d'astronomia, que constarà d'una xerrada i una posterior sortida al camp per conèixer les constel·lacions.

D'altra banda, també es volen instaurar activitats de referència, com per exemple una cursa d'orientació.

També s'està tramitant incloure el Club a la FEEC, per tal de poder gestionar les llicències federatives, ja que part dels seus integrants competeix en nom d'altres clubs i d'altres municipis en les modalitats d'atletisme, curses de muntanya, ciclisme de muntanya, triatló i duatló.

El període d'inscripcions es va obrir en el mateix moment de la presentació, tot i que les quotes, que són de 10 € per als menors de 12 anys i de 15 € per a la resta, no es cobraran fins al primer trimestre del 2011.

El divendres 10 de setembre, a la sala municipal de Capafonts, els integrants del Club d'Esports de Muntanya Capafonts es van donar a conèixer. En la presentació es van aplegar una trentena d'assistents. Els actes van continuar amb la xerrada de Josep Jané: «L'escalada clàssica a les muntanyes de Prades»; tot seguit es va oferir un petit refrigeri i, en acabat, es va poder gaudir d'un espectacle d'humor a càrrec de Requeteugenio, amb la qual cosa es va aconseguir aplegar, finalment, un centenar d'assistents.

El dissabte 11 de setembre, Ignasi Platas va fer una xerrada sobre la seva experiència durant un viatge en bicicleta pel sud-est asiàtic, i tot seguit el grup de música tradicional La Cobla d'en Taudell va amenitzar la festa.

Finalment, el diumenge 12 de setembre es va fer una sortida pels voltants de Capafonts: es va passar per la Foradada, la cova del Grèvol, la Font Nova, el Pont de Goi i es va tornar per la Llódriga. Aquesta sortida va comptar amb una vintena d'assistents.

L'organització va quedar satisfeta amb la resposta de la gent i està encoratjada a fer més actes i preparar més activitats.

EL PRESSUPOST DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA PER A 2009 INCLOU UNA PARTIDA EXTRAORDINÀRIA DE 6 M D'EUROS PER A MUNICIPIS DE FINS A 4.000 HABITANTS

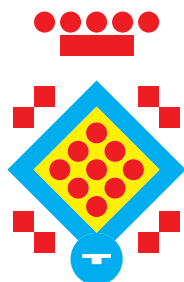
La institució supracomarcal aprova per unanimitat un pressupost consolidat de 148,1 M d'euros, un 13% més que l'any anterior.

El pressupost, que destina 25 M als municipis, impulsa l'economia productiva i l'ocupació i protegeix els col·lectius més vulnerables a la crisi.

“El pressupost 2009 destina més diners que mai al nostre món local”. Així ha resumit el president de la Diputació de Tarragona, Josep Poblet, l'esforç que la institució supracomarcal dedicarà l'any vinent als municipis per tal d'impulsar-ne els equipaments, els serveis i l'economia productiva. El ple de la Diputació de Tarragona d'aquest dilluns ha aprovat (per unanimitat de tots els grups: CiU i PP, a l'equip de govern, i PSC i ERC, a l'oposició) un pressupost que puja a 148,1 milions d'euros, una quantitat que s'incrementa un 13,3% respecte a l'any anterior.

El pressupost racionalitza la despesa i dona prioritat a les inversions i serveis per millorar la qualitat de vida de les persones i fomentar l'equilibri i el progrés del territori. En aquest sentit, el pressupost inclou una nova partida, de 6 milions d'euros, destinada a millorar equipaments i serveis de municipis petits i impulsar-ne l'economia productiva i l'ocupació. Aquesta xifra correspon a un programa extraordinari d'inversions per a municipis de fins a 4.000 habitants del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (prop de 160 municipis). Aquesta partida extraordinària s'orienta a l'execució de projectes que gestionaran els propis ajuntaments, fet que derivarà en un increment d'ocupació i activitat a les petites empreses i als treballadors autònoms locals. En conjunt, els ajuntaments de la demarcació rebran 25 milions d'euros, a través del Pla d'Acció Municipal (PAM) i les aportacions dels fons europeus FEDER i el pla d'obres i serveis (PUOSC).

D I P U T A C I Ó D E
T A R R A G O N A